

Adroddiad i'r:	Pwyllgor Archwilio Cymunedau
Dyddiad y Cyfarfod:	4 Gorffennaf 2013
Aelod / Swyddog Arweiniol:	Aelod Arweiniol dros Ofal Cymdeithasol a Gwasanaethau Plant Cyfarwyddwr Corfforaethol dros Foderneiddio a Lles
Awduron yr Adroddiad:	Rheolwr Gwasanaeth: Datblygu Strategol/ Rheolwr y Tîm Cefnogi Pobl
Teitl:	Diweddariad ar Wasanaethau Mewnol a Ariannwyd gan Gefnogi Pobl yn Sir Ddinbych

1. Beth yw byrdwn yr adroddiad?

Rhydd yr adroddiad hwn wybodaeth ddiweddar mewn perthynas â chyllid gwasanaethau mewnol a ddarperir gan y Rhaglen Cefnogi Pobl yn Sir Ddinbych a'r gwaith cynllunio i sicrhau'r gwasanaethau hyn yng ngoleuni toriadau cyllid Cefnogi Pobl.

2. Beth yw'r rheswm am lunio'r adroddiad hwn?

Yn dilyn y newidiadau i'r gyfundrefn Cefnogi Pobl yn 2012, a chreu'r Pwyllgor Cydweithredol Rhanbarthol, gofynnodd y Cabinet fod Archwilio'n ystyried effaith y trefniadau newydd ar gyflawni ac ariannu gwasanaethau Cefnogi Pobl yn Sir Ddinbych, gan gynnwys adnabod y pwysau a achoswyd ac atebion posibl i leddfu unrhyw bwysau.

Mae'r adroddiad hwn yn rhoi gwybodaeth mewn perthynas ag ariannu gwasanaethau mewnol allweddol a ddarperir gan y rhaglen Cefnogi Pobl yn Sir Ddinbych. Mae'r rhain yn cynnwys:

- Tai Gofal Ychwanegol
- Cymorth i Bobl gydag Anabledd Corfforol
- Cymorth i Bobl gydag Anghenion Iechyd Meddwl
- Cymorth i Bobl gydag Anabledd Dysgu
- Gwasanaethau Teleofal
- Gwasanaethau Ail-alluogi

3. Beth yw'r Argymhellion?

Bod aelodau'n gofyn cwestiynau ac yn rhoi sylwadau ar y trefniadau sy'n cael eu gwneud a'r risgiau sydd ynghlwm i ddiogelu gwasanaethau mewnol lle mae Cefnogi Pobl yn darparu cyllid allweddol.

4. Manylion yr Adroddiad.

Ceir nifer o wasanaethau mewnol a ariennir trwy Gefnogi Pobl. Mae arian y gwasanaethau hyn yn gwneud cyfanswm o £1,495,656 y flwyddyn a chaiff ei ledu ar

draws amrywiaeth o wasanaethau. Ariannwyd mwyafrif y gwasanaethau hyn yn wreiddiol trwy'r Grant Cefnogi Pobl ac nid oeddent yn destun yr un gofynion adrodd ag arian y Grant Refeniw Cefnogi Pobl.

Mae'r gyllideb Cefnogi Pobl yn wynebu toriadau o oddeutu £330 mil y flwyddyn ar gyfer 2014/15 a 2015/16. Mae hyn yn rhan o raglen pum mlynedd o doriadau a fydd yn gweld cyfanswm y grant Rhaglen Cefnogi Pobl i Sir Ddinbych yn cael ei ostwng gan oddeutu 20% neu dros £1m.

Mewn adroddiad i'r Cabinet ym mis Rhagfyr 2012, datganwyd y byddai'r toriadau hyn yn cael eu rhannu rhwng darparwyr mewnol ac allanol Cefnogi Pobl. Ar gyfartaledd, byddai hyn yn golygu y bydd angen i Wasanaethau Oedolion Cyngor Sir Ddinbych ddod o hyd i arbedion o £70 mil y flwyddyn o leiaf dros y ddwy flynedd nesaf. O'r cyfarfodydd cychwynnol, disgwylir y bydd yr arbedion hyn yn cael eu dynodi gan Wasanaethau Oedolion a bydd Cefnogi Pobl yn cael ei gynghori o ble byddant yn cael eu defnyddio.

Ym mis Awst 2012, unwyd y Grant Cefnogi Pobl a'r Grant Refeniw Cefnogi Pobl i wneud llif ariannu newydd a elwir yn Grant Rhaglen Cefnogi Pobl. Roedd nifer o brosiectau mewnol na fyddent yn gymwys am y Grant Rhaglen Cefnogi Pobl. Er mwyn sicrhau cyllid ar gyfer y dyfodol, byddai angen i'r gwasanaethau hyn wneud newidiadau, mewn rhai achosion, i'r ffordd y cyflwynir cefnogaeth a byddai angen iddynt hefyd ufuddhau i ofynion monitro'r Grant Rhaglen Cefnogi Pobl.

O fis Ebrill i fis Hydref 2012, secondiwyd rheolwr Cefnogi Pobl i weithio gyda'r Gwasanaethau Oedolion wrth ddynodi'r risgiau i gyllid ac i wneud argymhellion o'r camau angenrheidiol i liniaru'r risgiau hyn.

Ar hyn o bryd, mae Cefnogi Pobl yn ariannu dau Therapydd Galwedigaethol amser llawn a Therapydd Galwedigaethol Arweiniol rhan-amser sy'n gweithio gyda'r Gwasanaethau Oedolion i gynorthwyo wrth roi'r newidiadau angenrheidiol ar waith i gynnal cyllid Cefnogi Pobl.

Daw arweiniad newydd gyda'r grant newydd hwn y mae angen i bob prosiect Cefnogi Pobl ei ddilyn. Mae hyn yn cynnwys y gofyniad i bob Defnyddiwr Gwasanaeth gael asesiad anghenion a risgiau, ynghyd â chynllun cymorth a adolygir yn gyson. Dylid adrodd ar y canlyniadau bob chwe mis hefyd.

Mae'r wybodaeth ganlynol yn grynodedb byr o'r prif faterion mewn elfennau gwasanaeth unigol:

Tai Gofal Ychwanegol: Gyda'i gilydd, mae'r tri phrosiect Gofal Ychwanegol yn cael cyllid o £98,628. Mae hyn yn cynnwys £10,628 ar gyfer larymau ac £88,000 ar gyfer Cymorth Cysylltiedig â Thai. Meicnodir cyllid y larymau ar draws pob darparwr yn Sir Ddinbych ac mae'n annhebygol o newid yn sylweddol yn y dyfodol.

Yn dilyn trafodaethau gyda'r rheolwr Gofal Ychwanegol, rhagwelir y gellir gwneud arbedion yn 2014/15, nid yw'r rhain wedi'u cytuno eto gyda'r rheolwr gwasanaeth perthnasol. Bydd y Therapydd Galwedigaethol gyda Gofal Ychwanegol yn cael ei ariannu tan fis Mawrth 2015.

Ymddengys ar hyn o bryd, fod y cynlluniau Gofal Ychwanegol ar y trywydd iawn i sicrhau ufudd-dod gydag Arweiniad y Grant Cefnogi Pobl. Bydd Cefnogi Pobl yn parhau i gysylltu â'r Therapydd Galwedigaethol a staff pob un o'r tri chynllun Gofal Ychwanegol. Mae disgwyl i'r tri phrosiect Gofal Ychwanegol gael eu hadolygu ym mis Mawrth 2015.

Cymorth i Bobl gydag Anabledd Corfforol: Mae nifer gymharol fach o ddefnyddwyr gwasanaeth yn cael cymorth cysylltiedig â thai a ariennir gan Cefnogi Pobl. Y cyllid cyfredol ar gyfer yr elfen hon o'r gwasanaeth yw £25,553. Mae angen rhagor o wybodaeth fanwl i benderfynu ar ufudd-dod llawn gydag amodau ariannu. Bydd y gwaith hwn yn cael ei gyflawni gan y Therapydd Galwedigaethol Arweiniol o fis Mehefin 2013 ymlaen. Nid yw'r adolygiad o'r prosiect hwn wedi'i drefnu eto a bydd yn dibynnu ar ganfyddiadau'r Therapydd Galwedigaethol.

Iechyd meddwl: Adolygwyd y gwasanaeth hwn gan y tîm Cefnogi Pobl ym mis Hydref 2012. Canfu'r adolygiad nad oedd tystiolaeth o ddarpariaeth ar alw 24 awr, roedd elfen o'r gofal yn cael ei gyflwyno trwy gyllid Cefnogi Pobl ac nid oedd y prosiect yn dilyn y prosesau atgyfeirio angenrheidiol ar gyfer y prosiect hwn. Argymhellwyd hefyd bod y gwasanaeth yn cyflwyno cynlluniau Cymorth Cysylltiedig â Thai ar wahân er mwyn rhoi eglurder i'r gweithwyr o ran beth yw Cymorth Cysylltiedig â Thai.

O ganlyniad i'r adolygiad, cyflwynwyd cynnig arall gan y prosiect i fynd i'r afael â'r mater ar alw. Derbyniwyd y cynnig hwn gan y tîm Cefnogi Pobl. Cyhoeddwyd Cytundeb Lefel Gwasanaeth newydd o 12 mis (gydag opsiwn i'w ymestyn am ddwy flynedd ychwanegol).

Y cyllid Cefnogi Pobl presennol ar gyfer y prosiect hwn yw £112,094. Gan mai dim ond newydd gael ei gyhoeddi mai Cytundeb Lefel Gwasanaeth, mae'n annhebygol y bydd y cyllid hwn yn newid yn sylweddol dros y tair blynedd nesaf. Adolygwyd yr elfen hon o'r prosiect llynedd a lluniwyd cynllun gweithredu. Mae'r tîm Cefnogi Pobl yn fodlon bod hyn yn cael ei weithredu o fewn amserlen briodol a bod elfen hon y prosiect yn cyflawni Cymorth Cysylltiedig â Thai cymwys. Mae disgwyl i'r prosiect hwn gael ei adolygu eto yn 2015.

Ail-alluogi: Ar sail yr enghreifftiau achos a ddarparwyd yn 2012 a chiaplun o'r baich achosion ar 29/9/12, cytunwyd y bydd rhwng 4 ac 8 o bobl yn cael cymorth Cefnogi Pobl ar unrhyw adeg unigol gan y gwasanaeth ail-alluogi. Dylai hyn dalu am y dyraniad cyllid presennol o £47 mil a fydd yn cael ei adlewyrchu mewn oriau mewn Cytundeb Lefel Gwasanaeth. Bydd Cytundeb Lefel Gwasanaeth Cefnogi Pobl yn cael ei ddsbarthu'n fuan.

Gan fod cymorth ail-alluogi'n ddwys ac ar gyfer graddfeydd amser byr, mae'r trosiant a'r gwaith sydd ynghlwm wrth sicrhau ufudd-dod, cwblhau gofynion monitro a chanlyniadau adrodd i Lywodraeth Cymru a'r grŵp llywodraethu rhanbarthol yn eithaf heriol.

Ar hyn o bryd, £47,300 yw gwerth yr elfen hon o'r prosiect. Mae angen gwybodaeth fanylach i benderfynu a oes unrhyw oblygiadau ar gyfer y cyllid hwn yn y dyfodol. Bydd y gwaith hwn yn cael ei wneud o fis Mehefin 2013 ymlaen. Bydd yr adolygiad o'r prosiect hwn yn cael ei drefnu'n dilyn hynny.

Anabledd Dysgu : Mae Cefnogi Pobl yn cyfrannu £1,187,308 tuag at yr elfen hon o'r prosiect. Yn ystod ei secondiad, adroddodd y rheolwr Cefnogi Pobl blaenorol fod rhwng £900 mil ac £1m yn Gymorth Cysylltiedig â Thai y gellir ei gyfiawnhau o bosibl. Yng ngoleuni'r gostyngiad cyffredinol yn y gyllideb Cefnogi Pobl ac ymrwymiad y Gwasanaethau Oedolion i ddod o hyd i arbedion Cefnogi Pobl o oddeutu £70 mil y flwyddyn ar gyfer 14/15 a 15/16, mae'n debygol y bydd cyllid yn cael ei ostwng gan o leiaf £70 mil y flwyddyn am y ddwy flynedd nesaf.

Datganodd y rhan o'i hadroddiadau a oedd yn ystyried risgiau:

“Ar ôl adolygu'r oriau cymorth tai a ddarparwyd gan y gwasanaeth Anableddau Dysgu ar ddiwedd mis Medi, rwy'n awgrymu bod risg sylweddol fod y gwasanaeth wedi goramcangyfrif yr oriau cymorth tai ac mewn achosion o angen mawr, nid oes cydbwysedd teg i weld bob amser rhwng gofal a chefnogaeth.”

Tybiwyd bod rhai o anghenion pwysig a sylweddol defnyddwyr gwasanaeth Anableddau Dysgu'n gymwys am Grant Rhaglen Cefnogi Pobl gydag arweiniad Cefnogi Pobl (gan ddod i rym o 1/8/12), ac nid yw'r fath anghenion yn ddyletswydd statudol i wasanaethau oedolion eu hariannu. Mae rhywfaint o risg ynghlwm yn hyn o beth a bydd angen sicrhau bod yr holl wariant yn ufuddhau'n llawn i ofynion ariannu Cefnogi Pobl.

Un o'r prif ofynion yw adrodd ar ganlyniadau i bob defnyddiwr gwasanaeth er mwyn i'r Pwyllgor Cydweithredol Rhanbarthol allu gweld yn glir bod cyllid Cefnogi Pobl yn cael ei dalu'n briodol. Mae angen gwneud mwy o waith gyda'r elfen hon o'r prosiect o ran ufudd-dod a chymhwyster a bydd hyn yn cael ei archwilio mewn adolygiad llawn o'r gwasanaeth.

Teleofal : £12,603 yw gwerth y prosiect hwn. Mae angen rhagor o wybodaeth fanwl er mwyn cadarnhau a oes unrhyw risgiau i'r cyllid hwn yn y dyfodol.

Bydd gwaith pellach yn cael ei wneud er mwyn i ffurflenni monitro Cefnogi Pobl gael eu cwblhau er mwyn dangos bod yr elfen hon o'r gwasanaeth yn cael ei gyflwyno'n briodol yn unol ag amodau'r grant.

5. Sut mae'r penderfyniad yn cyfrannu at y Blaenoriaethau Corfforaethol?

Mae gan y Cyngor Sir rôl allweddol wrth gefnogi iechyd a lles ei ddinasyddion ac mae ystod y gwasanaethau a ariennir gan Cefnogi Pobl yn hollbwysig mewn perthynas â bodloni anghenion cymorth tai nifer o bobl sy'n wynebu anfanteision.

6. Beth fydd y gost a sut bydd yn effeithio ar wasanaethau eraill?

Mae cyfanswm gwerth cymorth ariannol Cefnogi Pobl y flwyddyn ar gyfer yr ystod o wasanaethau mewnol y cyfeirir atynt yn yr adroddiad hwn bron yn un miliwn a hanner o bunnoedd ac mae angen sicrhau yr ufuddheir i'r holl amodau grant i atal y risg o unrhyw adfachu. Mae'r adroddiad hwn yn dynodi gostyngiad o £70,000 i gefnogi'r gwasanaethau hyn yn sgil gostyngiad yn y grant cyffredinol.

7. Beth yw prif gasgliadau'r Asesiad o Effaith ar Gydraddoldeb a wneir ar y penderfyniad?

Nid oes eu hangen mewn perthynas â'r adroddiad hwn.

8. Pa ymgynghoriadau a gynhaliwyd gydag Archwilio ac eraill?

Cyflwynwyd adroddiad i'r Cabinet ym mis Rhagfyr 2012 i "gytuno'r newidiadau i'r Strategaeth Cefnogi Pobl a'r Cynllun Gwariant ar gyfer 2013-14, cyn i'r cynlluniau gael eu cyflwyno i'r Pwyllgor Cydweithredol Rhanbarthol a Llywodraeth Cymru"

9. Datganiad y Prif Swyddog Cyllid

Mae'n hanfodol bod cynlluniau gwariant y Cyngor yn cael eu cynnwys yn y grant Cefnogi Pobl sydd ar gael ac yn ufuddhau hefyd i amodau'r grant. Yn ogystal, mae gan y Cyngor Gronfa Cefnogi Pobl Wrth Gefn ar hyn o bryd i helpu gwrthbwysu unrhyw ostyngiadau posibl yn y grant, ond dim ond ateb tymor byr yw hwn.

10. Pa risgiau sydd ac a oes unrhyw beth y gallwn ni ei wneud i'w lleihau?

Cyfeirir at y prif risgiau ariannol yn y brif ran i'r adroddiad hwn. Mae gofynion llym ynghlwm â'r Rhaglen Grant Cefnogi Pobl a gall risgiau sylweddol ddeillio os na fydd y gwasanaethau sy'n elwa'n ufuddhau'n llawn i'r rhain.

11. Y Grym i wneud y Penderfyniad

Cyfeiria Erthygl 6.3.2(d) at y rheswm pam y mae'r adroddiad hwn yn cael ei gyflwyno i'w archwilio

Swyddog Cyswllt:

Rheolwr Gwasanaeth: Datblygu Strategol

Ffôn: 01824 706581